

годи знищив, запоганив, розбештував село, де тисяча або й більш ревізьких душ» [1, с. 103]. І вони не оминули можливості завдати горя селянам. Підступні та хитрі, доброзичливі та злопам'ятні водночас. Вони ніби безкорисно допоможуть матеріально бідному селянину, а потім силою заберуть з відсотками все те, що залишилося; здобудуть довіри, стануть найкращим другом, а потім встромлять ніж у спину, зненацька та неочікувано.

Ламає стереотипи щодо поганих панів Митрофан Александрович у оповіданні «Три пани». Хоча і «лютий дуже, лютий був Андрій Степанович» [1, с. 19], але доброту у його душі ще не повністю витіснило багатство. Нечасті випадки гарного ставлення до своїх робітників виділяє його з-поміж інших багатіїв, яких зобразив у своїй збірці автор. Андрій Степанович, не дивлячись на своє погане поводження з більшістю, допоміг Сергієві одружитися, виділив окрему хатину та гарну посаду. Це вказує на те, що вогник його справжньої, людяної натури ще десь тліє в глибині його серця.

Таким чином, система образів у збірці «Українські писання» Митрофана Александровича дуже різноманітна. Вона пронизана певними зв'язками, які поєднують персонажів, пояснюють вчинки та допомагають розкрити їхню сутність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Александрович М.М. Українські писання / Митрофан Миколайович Александрович. – Львів, 1895. – 112с.

Попівщя Вікторія,

студентка 1 курсу магістратури

Факультету філології та соціальних комунікацій

Наук. керівник: **В.В. Богдан,**

к.філол.н., доцент (БДПУ)

ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИЧНИХ ВІДНОШЕНЬ МІЖ ЧАСТИНАМИ ПРИЄДНУВАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ

Актуальність дослідження обумовлена потребою побудови нової синтаксичної теорії, яка не обмежується рамками речення, а бере до уваги поєднання компонентів тексту та, відповідно, розв'язує питання структури тексту, його внутрішньої та зовнішньої організації, особливостей внутрішньотекстових зв'язків, і зокрема приєднувального.

Мета роботи – дослідити взаємозалежність частин ПК і з'ясувати семантичні відношення між ними.

Методи дослідження: описово-аналітичний, порівняння, синтезу та трансформаційний; контекстологічного аналізу.

ПК – це складна синтаксична структура, яка складається з двох компонентів, перший з яких є базовим, а другий, підпорядкований базовому, розкриває його зміст, доповнює та уточнює.

Розглянувши смислові відношення між базовою частиною (БВ) і приєднуваною ми дійшли висновку, що першорядне значення для визначення семантично-синтаксичних відношень між частинами складних синтаксичних одиниць мають сполучні засоби. В основу визначення

відношень у структурі ПК нами було покладено спостереження В.В. Виноградова про виконання СЗ більш широкого кола функцій для поєднання частин текстових одиниць, ніж для поєднання частин СПР. Таким чином, притаманні СПР відношення (обставинні, об'єктні, атрибутивні) у підрядних приєднувальних трансформуються в значення додаткової інформації та оцінки. У ПК за нашими спостереженнями, ці значення вже повністю домінують.

Для ПК характерні такі пропозиціональні відношення: додаткової інформації, уточнення, гіпотези, висновку, причини, наслідку, протиставлення і перелічення [1; 2, с. 116].

1) Значення додаткової інформації й уточнення подібні за своєю семантикою (основа спільності – сема сумніву, непевності, яку часто виражають ПЧ. Проте між цими значеннями встановлено й відмінні риси: а) якщо першому значенню відповідає розповідний тип висловлення, то другому – завжди питальний; б) можливість позначення різного ступеня точності додаткової інформації, а для значення уточнення постійно характерні непевність і сумнів; в) різна синтаксична позиція, яку вони займають в складному синтаксичному цілому (ССЦ). Уточнення в вигляді квеситиву – це спонукання до відповіді. Звідси витікає нетиповість постпозитивного розташування ПК з цим значенням в ССЦ, оскільки акт комунікації ще не завершено.

2) Серед структур зі значеннями причини та наслідку розрізняють дві групи: причинно-наслідкову (з різними нюансами реалізації: підстава – наслідок / результат, умова – наслідок, пояснення – наслідок, спонукання – наслідок) і наслідково-причиннову. Різниця між цими структурами очевидна: у першому випадку причина, викладена в першій частині, має свій закономірний результат у вигляді наслідку, у другому – наслідок, поданий у першій частині, зумовлюється причиною другої частини, тобто напрям зумовленості тут прямо протилежний.

3) Значення гіпотези та висновку також мають певні значеннєві паралелі. Але попри подібність у їхній семантиці, є й розбіжності, які спираються не виключно на змістовий, але й на надійніший формальний критерій – розташування в рамках ССЦ. ПК зі значенням гіпотези має бути або в ініціальній, або в медіальній позиції в ССЦ (для підтвердження / спростування). А для структури зі значенням висновку логічним є закривати ССЦ, тобто (перед)кінцева позиція. Часто ПК з даним значенням включають у себе додаткову причинново-наслідкову семантику, що становить ще одну їхню особливу рису, яка не притаманна значенню гіпотези. Тобто значенню висновку більш притаманна чисто катафорична функція. Одним з її проявів у наступному прикладі є поєднання абзаців у ССЦ.

4) Значення перелічення і протиставлення. Перше легко ідентифікується. Однорідні полісиндетичні конструкції ритмізують усе висловлення, створюючи ефект спонтанності, притаманний усному мовленню [3, с. 35].

Таким чином, ПК виступає складним семантико-синтаксичним цілим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитренко В. А. Структура, семантика и функции союзных форм

связи в смысловых миниатюрах в современном английском языке / В. А. Дмитренко // Вісник Харківськ. нац. ун-ту. Сер. Романо-германська філологія. – 2002. – № 572. – С. 87-93.

2. Богдан В.В. Синтактика, семантика, прагматика англомовних приєднувальних конструкцій і складних речень з підрядним зв'язком : монографія / В. В. Богдан. – Донецьк : «ЛАНДОН-XXI», 2011. – 263с.

3. Проблемы варьирования языковых единиц. Материалы к спецкурсам и спецсеминарам / Авторы сост. И.В. Арнольд и др. – Киев, 1990. – 199 с.

Савчук Олексій,

студент 6 курсу

факультету філології та соціальних комунікацій

Наук. керівник: **Олійник Е.В.**

к. філол. н., доцент (БДПУ)

ДІАЛЕКТИЗМИ ЯК ЛІНГВОСТИЛИСТИЧНІ ОДИНИЦІ

Діалектна лексика залишається важливим об'єктом дослідження в сучасному мовознавстві. За останні роки зібрано фактичний матеріал, проведено аналіз різних шарів лексики українських говорів, однак значна частина словникового складу недостатньо вивчена. Увага до лексичного складу народних говорів посилюється необхідністю більш досконалого дослідження структури словника окремих говірок, його системної організації, розв'язання питання просторового розміщення лексики, взаємовідношень словникового складу різних діалектів.

Грунтовне, всебічне вивчення усіх структурних рівнів українських говорів у сучасній лінгвістиці дедалі виразніше висувається до ряду найбільш актуальних мовознавчих проблем, як у плані фіксації та нагромадження конкретного мовного матеріалу, так і в розв'язанні комплексу теоретичних питань. Недостатня теоретична розробленість цих проблем й обумовлює **актуальність** нашого дослідження.

Мета пропонованої розвідки полягає у викладенні й осмисленні теоретичних засад вивчення діалектизмів у художньому мовленні.

Методи дослідження мотивуються метою, яку поставлено в роботі. Основним обрано метод лінгвістичного опису.

Першими дослідниками діалектів української мови були І. В. Вагилевич, В. М. Ганцов, Ф. Т. Жилко, А. Ю. Кримський, О. Б. Курило, М. О. Максимович, І. Г. Матвіяс, К. П. Михальчук, О. О. Потебня, О. Ф. Шафонський, О. О. Шахматов та інші.

Цілісне вивчення словникового складу новостворених українських говорів можливе тільки з урахуванням системного характеру лексики. Ідея комплексного дослідження лексики, що знайшла своє відображення в працях В. В. Виноградова, М. М. Покровського, О. О. Потебні, Л. В. Щерби, була розвинена в дослідженнях Г. П. Клепікової, В. К. Павела, В. С. Сорбаля, М. І. Толстого, Д. М. Шмельова та інших, послідовно обстоюється в сучасній діалектній лексикології.

З розвитком культурного та освітнього рівня українців, із зростанням інформації, яку одержує людина та з виникненням нових засобів мовного